

Resimde Bir Gelişim Sistematiği

Dezer Tansuğⁱ

Adem Genç'in 80'li yılların başında geniş biçim kırılmalarıyla oluşan tuval yüzeyleri, giderek özgün bir mekan atmosferi içinde devinen parça birimlerin karşıtları sahnesine dönüştü. Sancılı bir oluşum serüveni yaşayan parça birimleri arasında yoğun bir diyalogun kurulması da ancak bir ikilem bağlamında gerçekleşebildi. Tek tek biçim değerlerine usulca dolanan bu sessiz söyleşi, pentüre aşına bir parça biriminden, pentüre yabancılaşan bir motif birimine ruhsal bir enerji akımı ile sektive bazen yüzeyi sükunet içinde arındırmayı başardı. Bu garip söyleşi bazen de karmaşık ve girift bir kompozisyonun soyutlanmış ifade gerilimlerine yatkın bir sinirliliğe büründü. Adem Genç'in üslup gelişimi içinde, bir aşamadan bir sonrakine intikal süreci, böyle bir sükunet ve gerilim alması olarak belirleniyor.

Adem Genç standart bir atölye eğitiminin ardından, Batı'nın bir Anglosakson ortamında çağdaş plastik kalitelerin ayrıntılarıyla tanıştı ve özgün bir üslupçu kimliğin ilk deneyimlerinde bu çevreyle hesaplaştı. Çağdaş sanat kuramları ve çeşitli akım manifestolarını sistematik bir zihin etkinliği içinde irdeleyen Adem Genç'in, entelektüel yaklaşımları açısından Türk resim sanatçıları arasında ayrıcalıklı bir yerinin bulunması da sıradan bir rastlantı değildir.

Sanatçının önceleri "tuval karşı bir tuval" bağlamında sorguladığı görülen yüzey oluşumları, tek tek parça birimlerin doğuşu ile birlikte belirli bir mekân aşkınlığının gereksindiği denetim işaretlerine de kavuştu. Bu işaretlerin biçimsel yoğunlukları ölçen, taksimatlı çubuk birimler olarak içerdikleri zihinsel bağlamlar, resim düzenlerinin nesnel ölçeklere uygunluk mesajı olarak da algılanabilir, aşkın izlenimleri abartarak vurgulayan birer biçim ögesi olarak da.

Adem Genç'in 80'li yıllarda resmin yüzey katmanlarına yönelik araştırmaları, tuvalin düz bir zemine doğru arındığı bir gelişmeyi yansıtmanın yanı sıra, soyutlanmış biçim yumaklarının kromatik dengeleriyle güçlenen ifadeci bir söylemi de kucaklamaya koyulmuştur. Soyut biçim yumaklarının "genesis"i ile tuval yüzeylerinin sakin bir boşluk ifadesine kavuşması arasındaki sancılı ilişki, 90'lı yılların hemen öncesinde, sanatçının kaotik süreçleri sınayan bir biçimlendirme provasına girişmiş olmasından

kaynaklanıyor. Bu dönem içinde ölçü birimlerinin simgesel denetimine başvurmadağı görülen sanatçı- nın, yukarda da belirlendiği gibi bu işaretleri ancak bir arınma aşamasının gereksindiği dengeler aç- sından öngördüğü anlaşılıyor.

Adem Genç, 90'lı yılların başında biçimsel oluşum sorunlarını çevreleyen bazı değer ölçütlerini, tek ve yalın bir boşluk imgesinin vurgulandığı işlevlerle donatıyor. Ancak biçim tasarımlarında böyle bir boşluk imgesiyle uzlaşan ve uzlaşmayan karşıt birimler üzerinde yoğunlaşmaktan kaçınmadığı da fark ediliyor. Serbestçe devinen bir yumağa dönüşmüş olsalar bile gene de az çok motifleşmiş sayılabilen pentür anılarının, rengarenk dokuları ile belli bir motif şematizmine zorlanarak

farklılaştırılmış olan kompakt biçimler karşısında egemen bir konum aradıkları görülüyor. Bunun nedeni de elbet, resimsel dinamiklerin taşıyıcıları olarak, karşıt motiflerin kromatik, kompakt nitelikte görsel çekiciliklerini aşan bir ifade potansiyeline sahip bulunmalarındır.

90'lı yılların hemen öncesinde düzen tasarımlarının figür çağrışımlarına açık görünüşleri, tek tek bağımsız birimlere dönüşen biçim öğelerinin yeni işlevlerini de haber veriyorlar. Boşluk içinde yüzercesine devinen bu yerçekimsiz cisimleri, yalnızca kaotik bir renk patlamasının "big bang"lerine borçlanmakla kalmıyoruz, bunlar aynı zamanda kuru ve yalın bir form kabuğu içinde renklenen bir mucizenin de taşıyıcıları olarak, her birinin birer biçim ziynetine dönüşebildiği savını da bir süre için yaşatmayı başarıyorlar.

Adem Genç'in sözü edilen renk ziynetlerini aşarak, bir yanı ile daha karmaşık, bir yanı ile daha çok motifleşen bir biçim serüvenine bağlandığı dönem ise, 96'nın güncel tempolarıyla uyumlu bir et- kinliğin adı olabiliyor. Genç, yıllar öncesinde geometrik bir denetim ögesi olarak da kabul edebileceğimiz taksimatlı işaret öğeleri yerine, ilk kez kompozisyonun bizatihi kendisini gizli bir geometrik kurgu sistemine dönüştürmeye başlıyor. Çoğunluğu "yeni fauve" ya da "yeni ifadeciliğe" birer atıf oluşturan coşkulu düzen birimleri, içlerinde barındırdıkları bazı figüratif çağrışımlar bir yana bırakılırsa, yeni bir arınma ihtiyacının habercileri olarak, henüz kompozisyonların azında fark olunan bir motif kurgusunun yanı sıra, yeni baştan bir mekan boşluğu düşüncesini de hazırlamış oluyorlar. Adem Genç, gelişim sistematliğini benimsemiş bir sanatçı olarak örnek alınması gereken kimliğini, resimsel düzen dinamiğini her zaman bilinçle taşımış olan tuvaleriyle kanıtlıyor.

ⁱ Tansuğ, Sezer (1996) . Yapı Kredi Kültür Merkezi, *Adem Genç Sergi Kataloğu*